

MAGAZINE

December 2015 - juni 2016

**A
HOME
AWAY
FROM
HOME**

**nieuwe huisvestingsoplossingen
voor asielzoekers**

AHomeAwayFromHome.nl

Innovatieve en flexibele huisvestingsoplossingen met maatschappelijke meerwaarde

De prijsvraag heeft een zeer groot aantal inzendingen opgeleverd. Een selectie van de inzendingen wordt door het COA en de Rijksbouwmeester gepresenteerd op de website AHomeAwayFromHome.nl. De geselecteerde inzendingen geven een antwoord op de prijsvraag, maar kunnen tegelijkertijd ook interessant zijn voor andere doelgroepen en belanghebbenden, zoals gemeenten en woningcorporaties. Partijen die bezig zijn met het vraagstuk van flexibele huisvesting voor een brede doelgroep kunnen via deze website zoeken naar passende oplossingen. Doordat de prijsvraag uitdrukkelijk vroeg om innovatieve plannen met brede maatschappelijke betekenis kunnen deze oplossingen ingezet worden om lokaal maatschappelijke meerwaarde te genereren. Daarnaast biedt het belangstellenden de mogelijkheid om een selectie van de opbrengst van de prijsvraag te bekijken.

De selectie is te bekijken via de webpagina www.AHomeAwayFromHome.nl

www.nederlandwordtanders.nl/openoproep
www.ahomeawayfromhome.nl

Nieuwe uitdagingen vragen om nieuwe oplossingen

Als COA hebben we te maken met een continu wisselende vraag naar huisvesting voor vluchtelingen. Stonden we in 2015 nog voor een zeer hoge instroom, hoe de stroom asielzoekers er over een maand of een jaar uitziet, is minder goed voorspelbaar. Het is onze dagelijkse praktijk die mij laat zien hoe belangrijk het is dat we vormen van huisvesting ontwikkelen die inspelen op de vraag van het moment.

Innovatief, duurzaam en inspirerend

Nieuwe uitdagingen vragen om nieuwe oplossingen, die verder reiken dan de huidige huisvestingsvormen, daarvan ben ik vast overtuigd. Daarom ben ik blij dat we in samenwerking met Rijksbouwmeester Floris Alkemade het initiatief namen voor de prijsvraag 'A Home away from Home'. We daagden ontwerpers uit te komen met oplossingen voor een veilig, sober, sociaal en passend tijdelijk thuis. Gebouwd met nieuwe, duurzame technieken en materialen. Innovatief en inspirerend.

Ontwerp houdt rekening met andere doelgroepen

De huisvesting is bedoeld voor vluchtelingen. Dat is de taak waar wij ons als COA voor geplaatst zien. Maar wanneer we de capaciteit niet (volledig) nodig hebben, kan deze huisvesting ook een oplossing bieden voor andere doelgroepen. Zoals statushouders, studenten, starters en alleenwonenden.

Lef en verbeeldingskracht

Ik ervaar het als inspirerend om te zien dat maar liefst 366 ontwerpteams lef en verbeeldingskracht tonen met hun ideeën voor het ombouwen van leegstaande gebouwen en het bouwen van flexibele wooneenheden op beschikbare terreinen. Want lege plekken zijn er genoeg in ons land. Met 'A Home away from Home' spelen we niet alleen in

op de onzekerheden die horen bij ons werk, maar leveren we tegelijk een maatschappelijke bijdrage met flexibele huisvesting die de dynamiek in steden bevordert.

Visies van (ex-)vluchtelingen

Onder de deelnemers waren ook verschillende (ex-)vluchtelingen. Zij geven vanuit hun eigen ervaring hun visie. Overigens zijn we niet alleen in Nederland bezig met deze opgave. Op de architectuurbijeenkomst van Venetië zijn de paviljoens van Duitsland en Finland zelfs volledig gewijd aan innovatieve huisvesting van asielzoekers. Ook daar vormen prijsvragen voor ontwerpers de basis. We delen ervaringen en inzichten met elkaar.

Gecombineerde kracht

In dit magazine leest u over de prijsvraag en over de context waarin we deze kunnen plaatsen. Vanzelfsprekend is er veel aandacht voor de winnende ontwerpen. De prijsvraag heeft zich ontwikkeld tot een mooi voorbeeld van de kracht van innovatief denken en de kracht van creatief ontwerpen. Op deze plaats dank ik dan ook graag allen die betrokken waren bij 'A Home away from Home'.

Gerard Bakker

Voorzitter van het bestuur van het COA

A
HOME
AWAY
FROM
HOME

Nieuwe
huisvestings-
oplossingen voor
asielzoekers

Een initiatief van
het COA i.s.m.
Rijksbouwmeester
gehost door
Nederland-
wordtanders.

PAG. 01

Emmen

Sinds september 2000 in gebruik als opvangcentrum. Sinds 2012 is het een gezinslocatie. De bebouwing bestaat uit prefab en semi-permanente gebouwen. Per wooneenheid wonen er 6 tot 8 mensen.

Almere

Het terrein is sinds 2000 het eigendom van COA. Het azc bestaat uit prefab en semipermanente bebouwing.

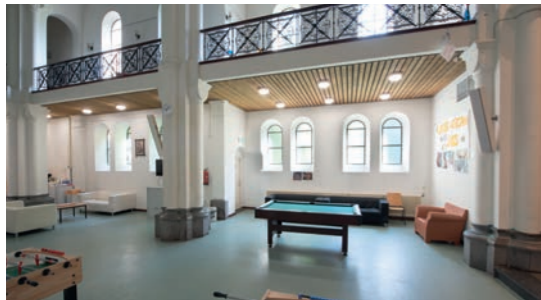
Breda

Azc Breda is onderdeel van de voormalige koepelgevangenis. Het complex is omgebouwd tot een tijdelijk asielzoekerscentrum voor de duur van 1 jaar.

Burgum

Sinds het najaar van 2012 een gezinslocatie voor opvang van uitgeprocedeerde gezinnen met minderjarige kinderen. Het wordt nu duurzaam herontwikkeld met nieuwbouw die past in de omgeving.

Baexem

In een voormalig klooster en is sinds de jaren negentig geopend. Er is veel aandacht voor kinderen, met diverse activiteiten op de locatie.

Azc Heerlen

Azc Heerlen is een voormalig klooster en is sinds 1994 in gebruik. Azc Heerlen bestaat uit semipermanente woonunits en een aantal permanente gebouwen en biedt plaats aan 412 mensen.

Dronten

Sinds 1994 in gebruik als opvanglocatie. In 2013 werden de oude bungalows vervangen door 134 duurzame huisjes die elk plaats bieden aan maximaal acht asielzoekers. In 2014 zijn er tijdelijk woonunits bijgeplaatst voor nog eens 300 mensen.

Ter Apel - col, pol en vbl

In Ter Apel, de asielhoofdstad van Nederland, zijn drie verschillende typen opvanglocaties: de centrale ontvangstlocatie, de procesopvanglocatie en de vrijheidsbepalende locatie. Na de herontwikkeling is er plaats voor 2000 mensen.

De resultaten van de Open Oproep 'A Home away from Home' laten de creativiteit en vindingrijkheid van de (inter)nationale ontwerpwereld zien bij de zoektocht naar oplossingen voor een van de meest urgente vraagstukken van dit moment: de huisvesting van asielzoekers. De diversiteit van de inzendingen sluit aan op de diversiteit en verscheidenheid van de huidige opvanglocaties in Nederland. Hoewel alle opvangcentra op dezelfde manier werken, is iedere locatie in zekere zin uniek. Dat wordt al snel duidelijk wanneer je enkele opvanglocaties op een rij zet.

Inhoudsopgave

- PAG. 04 - Het begin van een oplossing
- PAG. 08 - Introductie winnaars
- PAG. 10 - Winnaars
- PAG. 16 - Boodschap juryleden
- PAG. 18 - Eervolle vermeldingen ronde 2
- PAG. 19 - Eervolle vermeldingen ronde 1
- PAG. 20 - Genomineerden ronde 2
- PAG. 21 - Column - Barbera Wolfensberger
- PAG. 22 - Tijdlijn
- PAG. 24 - Essay - Warna Oosterbaan
- PAG. 27 - Column - Marco Florijn
- PAG. 28 - Reflecties van drie generaties vluchtelingen

Luttelgeest

Sinds 1987 in gebruik. In 2011 is gestart herontwikkeling van het azc. De bewoners worden gehuisvest in 139 nieuwe huisjes met de sfeer van oude pionierswoningen uit de Noordoostpolder.

Schalkhaar

Sinds begin jaren '90 in gebruik. Het azc is gevestigd in de voormalig Westenbergkazerne. Het azc heeft een afdeling intensief begeleidende Opvang.

Leersum

Het revalidatiecentrum "de Hoog straat" sinds 1989 operationeel voor de opvang van asielzoekers. Azc Leersum is één van de eerste opvanglocaties in Nederland.

Bellingwolde

Eind negentig werd verzorgingstehuis 'De Grenshof' een azc. In september 2011 sloot het azc en twee jaar later is de locatie heropend en biedt 345 bewoners huisvesting

Amersfoort

Sinds september 2012 in gebruik als gezinslocatie, daarvoor een locatie voor uitgeprocedeerde vluchtelingen en sinds 1997 in bezit van COA. Het hoofdgebouw is een voormalig rooms-katholiek retraitehuis.

Zeist

Vanaf maart 2014 op het terrein van het Kamp Zeist. Er zijn verschillende aanpassingen gedaan, zoals het verwijderen van hoge hekwerken, het plaatsen van speeltoestellen en het plaatsen van keukenvoorzieningen, zodat bewoners zelf kunnen koken.

A HOME AWAY FROM HOME

Nieuwe huisvestingsoplossingen voor asielzoekers

Een initiatief van het COA i.s.m. Rijksbouwmeester gehost door Nederland-woordtanders.

PAG. 03

Het begin van een oplossing

Yvon Mekkring

Carolien Schippers is unitmanager huisvesting voor het COA, Floris Alkemade is Rijksbouwmeester. Samen hebben zij het initiatief genomen tot de prijsvraag ‘A Home away from Home’ vanuit hun overtuiging dat ontwerpkracht en innovatie de sleutels zijn om te komen tot een goede tijdelijke huisvesting voor asielzoekers.

Wat was de aanleiding voor het project en jullie samenwerking?

Carolien: “Door de grote instroom van vluchtelingen is er een behoefte ontstaan aan flexibele en betaalbare huisvestingsoplossingen. Maar als je het hebt over de grote unit-bouwers, dan zijn dat er maar twee of drie in Nederland. Dat betekent dat je telkens bij diezelfde partijen uitkomt. En natuurlijk innoveren die bedrijven wel, ze verbeteren hun product, maar er komt niet echt iets anders uit. Ik was op zoek naar nieuwe vormen, innovatieve ideeën.”

Floris: “Ik was al een hele tijd aan het nadenken over lichtere vormen van woningbouw. Het is op de een of andere manier allemaal heel zwaar geworden. Een generatie terug kon je je met één kostwinner nog een woning veroorloven, tegenwoordig hebben tweeverdieners een torenhoge hypotheek, waar ze tot hun 67e zoet mee zijn. Dat moet anders kunnen. Zeker met het oog op de huidige maatschappelijke ontwikkelingen zijn we toe aan een aanvullende lichtere vorm van woningbouw, die makkelijker inzetbaar is en tegelijkertijd geen concessies doet aan kwaliteit.”

Waarom een prijsvraag?

Carolien: “Er wordt in Nederland heel veel be-

dacht en uitgevonden. Nieuwe productietechnieken, nieuwe materialen. Er zijn heel veel ideeën, die goed zouden kunnen werken. Maar dat weet je niet zeker, omdat er een groot gat gaapt tussen ideeën en de daadwerkelijke realisatie. Dat heeft te maken met hoge investeringskosten, met grondprijzen en bouwbesluiten, en met strenge aanbestedingsregels. Een prijsvraag leek ons de aangewezen manier om die ideeën tevoorschijn te halen, die anders nog heel lang op de plank waren blijven liggen.”

Ik heb begrepen dat er meer dan 350 inzendingen waren. Dat is veel!

Floris: “Klopt. 366: net zoveel als er dagen in dit jaar zitten. Die grote respons heeft te maken met de relevantie van de vraag. Er is een urgent maatschappelijk probleem, dat vraagt om oplossingen. Mensen willen van nature graag helpen en meedenken.”

Carolien: “De beeldvorming in de media is een beetje dat er alleen maar wordt geroepen: ‘Weg met die vluchtelingen, bij ons geen azc,’ maar het is slechts een kleine groep die hard schreeuwt. Ik heb veel gesproken met burgemeesters van gemeenten die crisisopvang hebben gedaan, en die zeggen het ook: er is een enorme positieve

energie vrijgekomen in de maatschappij. Mensen willen echt graag helpen, ze weten alleen vaak niet zo goed hoe. Maar stel een concrete vraag en ze komen in beweging.”

Floris: “Deze prijsvraag is dus zo’n concrete vraag. Een open oproep, om ontwerpkracht in te zetten. Die bereidheid om bij te dragen en mee te denken leeft ook bij architecten. (Lachend) Júst bij architecten, want die zijn vaak geneigd te denken dat ze iedere vraag kunnen oplossen. Als Rijksbouwmeester heb ik als eerste punt op de agenda gezet: Maatschappelijke Meerwaarde. Mensen denken vaak ten onrechte dat architecten met name bezig zijn met esthetiek. Die beeldvorming toont meteen de kwetsbaarheid van de beroepsgroep. Dus nu, met deze urgente vraag, met een duidelijke maatschappelijke kant waarmee eigenlijk niemand raad weet, zie ik een ontwerpogave van een heel andere dimensie waarop je de ontwerpwereld kunt aanspreken. En dan zie je dat er met groot enthousiasme en met veel inventiviteit op wordt gereageerd. We hebben in Nederland een rijke traditie van volkshuisvesting, waarin telkens met goede ontwerpen hele goede woningen zijn gemaakt, en laten we daar vooral mee doorgaan. Alleen dan met andere budgetten en met een andere urgentie.”

De vraagstelling is breder getrokken, de ontwerpwedstrijd betreft niet alleen woningen voor asielzoekers, maar ook voor andere groepen bewoners.

Floris: “Een woning is een woning. Je ziet veel misvattingen, alsof asielzoekers een apart soort mensen zijn. Maar dat is natuurlijk een rare gedachte: het zijn gewoon mensen die dezelfde dingen willen en in principe dezelfde woonwensen hebben. Het is geen aparte groep die een heel andere behandeling nodig heeft dan andere woningzoekenden. De toestroom van vluchtelingen is de acute aanleiding, maar er wás al een probleem: er is een tekort aan woonruimte voor de echte lage inkomensgroepen – waar veel statushouders straks ook toe behoren. Als we de huidige urgentie gebruiken om na te denken over betere en goedkope vormen van huisvesting zijn de vluchtelingen geen probleem dat ons overspoelt, maar het begin van de oplossing van een bredere maatschappelijke kwestie.”

Een van de speerpunten van de Rijksbouwmeester is het tegengaan van leegstand. ‘Nederland is niet vol, Nederland staat leeg’. Is het in dat opzicht jammer dat de categorie ‘binnen’ minder ontwerpen heeft opgeleverd dan de categorie ‘buiten’?

A
HOME
AWAY
FROM
HOME

Nieuwe
huisvestings-
oplossingen voor
asielzoekers

Een initiatief van
het COA i.s.m.
Rijksbouwmeester
gehost door
Nederland-
wordtanders.

PAG. 05

Floris: “Ik ben inderdaad heel erg geïnteresseerd in de transformatie van bestaande gebouwen. Als het lukt om goedkope woningen te realiseren en tegelijkertijd de leegstand tegen te gaan, sla je twee vliegen in één klap.

Dat er minder ontwerpen waren in de categorie ‘binnen’ is niet jammer. Het gaat me niet om de aantallen. En het was te verwachten, een bestaand gebouw transformeren is best lastig, het is makkelijker om op een leeg terrein iets heel nieuws te bouwen. En een generieke oplossing verzinnen – een systeem dat in verschillende gebouwen toepasbaar is – is nóg moeilijker. Maar het is wel een prachtige uitdaging. Het vergt een manier van omdenken die nog wat moet doordringen. Wat ombouwen vaak ingewikkeld en duur maakt, is dat je een normale woning wil maken in een abnormaal gebouw. Terwijl een abnormale woning maken in een abnormaal gebouw ineens waanzinnig goedkoop kan zijn. Die zoektocht, die vind ik mooi.”

Was het te doen, die grote hoeveelheid inzendingen terugbrengen tot twaalf ontwerpen?

Carolien: “Het was een prachtige dag met pittige discussies. De jury is heel divers, met leden vanuit allerlei verschillende disciplines en met andere manieren van denken. De eerste ontwerproude was een ideeënronde. Het ging er vooral om of we gecharmeerd waren van het innovatieve concept. We hebben ieder ontwerp beoordeeld op de zes belangrijke aspecten: de techniek –waaronder ook valt de flexibiliteit, duurzaamheid en

betaalbaarheid- de schoonheid en de sociale component. We hebben ook al wel gekeken naar de haalbaarheid, maar nog niet echt vergaand. Dat is voor de tweede ronde. Vandaag is de deadline. Kijk, daar liggen de enveloppen met de uitgewerkte ontwerpen. Ik weet zeker dat we verrast gaan worden. Misschien hebben ideeën waarvan we in eerste instantie onder de indruk waren de belofte niet kunnen waarmaken, en andersom. De verschillende teams gaan hun ontwerpen de komende week nog toelichten in een presentatie.

Over twee weken worden de winnaars bekend gemaakt; we nemen maximaal zes ontwerpen mee naar de vervolgfase. En ja, dat zal wederom een lastige opgave worden. Gaan we voor de meest innovatieve ideeën of voor de meest haalbare? Die discussie gaan we jury-breed voeren.”

Hoe ziet die vervolgfase eruit?

Carolien: “Van een aantal winnende ontwerpen willen we prototypes maken. Die prototypes zouden binnen een maand of drie gerealiseerd moeten zijn. Dat is het idee immers, dat het snel moet kunnen. We zijn nu op zoek naar geschikte plekken, waar veel publiek komt, om de prototypes goed kunnen tonen. Wat helemaal fantastisch zou zijn is als we van een van de modellen een hele locatie kunnen bouwen. Maar dan moet er dus een model zijn dat haalbaar genoeg is; makkelijk te realiseren en hufterproof, oftewel niet te delicaat. We weten niet of het lukt, er zitten allerlei aanbestedingstechnische haken en ogen aan, maar dat zou ik dus gaaf vinden.”

Floris: “Ik blijf graag betrokken bij het realiseren van de prototypes. Dat kan wel eens heel interessant worden. Niet alle ontwerpen zullen overigens geschikt zijn voor een prototype, bijvoorbeeld wanneer de nadruk niet per se ligt op het ontwerp, maar meer op bepaalde productietechnieken, materiaalgebruik of slimme duurzame oplossingen. En aan de andere kant is het goed mogelijk dat ‘nummer 7 en 8’ ook kwaliteiten hebben die verder ontwikkeld kunnen worden. Die ontwerpen zijn dan weliswaar niet als winnaar geselecteerd maar daarmee is niet gezegd dat ze niet toepasbaar zouden kunnen zijn. Dat kan in Nederland, maar natuurlijk kan er ook naar toepassingsmogelijkheden in het buitenland gekeken worden.”

Het buitenland?

Floris: “Ik denk maar zo: er zijn wereldwijd 60 miljoen mensen op drift. De omstandigheden waarin die mensen wonen zijn vaak miserabel, dat moet gewoon beter kunnen, met alle nieuwe materialen en technieken die we hier hebben. Wie weet kan wat we hier nu bedenken in een aantal gevallen ook worden toegepast in vluchtelingenkampen in andere landen. We hebben onlangs de ontwerpen gepresenteerd bij de VN in New York. Daar bleek bijvoorbeeld dat Jordanië uitermate geïnteresseerd is in slimme, innovatieve ideeën voor huisvesting.”

Wat heeft het project tot nu toe opgeleverd?

Carolien: “Ik denk dat we een behoorlijke impuls hebben kunnen geven aan de oplossing van een maatschappelijk probleem. Onze samenwerking

is heel waardevol gebleken, omdat we vanuit verschillende invalshoeken het vraagstuk benaderen. Innovatie ontstaat juist op het grensvlak van verschillende disciplines.”

Floris: “We hebben veel van elkaar geleerd. En ik heb ongelofelijk veel bewondering voor het COA. Ga er maar aan staan, zulke hoeveelheden vluchtelingen. En dan met die politieke kwesties eromheen.”

Carolien: “Ik vind het heel mooi hoe Floris kijkt. Hoe hij zijn visie toevoegt. Hij kan bovendien heel goed zijn beroepsgroep inspireren, dat geeft een enorme dimensie aan het project.

Wat een goede beslissing is geweest is dat we ervoor gekozen hebben de winnende ontwerpen van de eerste ronde openbaar te maken. Dat heeft veel dynamiek opgeleverd. De verschillende teams van deelnemers konden op deze manier elkaars werk bekijken, kennis uitwisselen. En diverse marktpartijen en gemeentes konden ook meekijken. Het zou zomaar kunnen gebeuren dat bepaalde ontwerpen een eigen leven gaan leiden, los van wat wij kiezen. In wezen is het dan niet eens zo relevant dat wij zeggen dat ‘dit het beste idee’ was.”

A HOME AWAY FROM HOME

Nieuwe huisvestingsoplossingen voor asielzoekers

Een initiatief van het COA i.s.m. Rijksbouwmeester gehost door Nederland-woordtandlers.

PAG. 07

‘Wij vertrouwen op een rijkdom aan ideeën en ontwerpen’

Dat schreven Carolien Schippers (COA) en Floris Alkemade (Rijksbouwmeester) in het voorwoord van het reglement dat op 18 januari 2016 werd gepubliceerd. Dat vertrouwen is niet beschaamd. Een overweldigende hoeveelheid van 366 deelnemers zond ideeën in voor huisvesting die flexibel, tijdelijk en betaalbaar was. Maar ook duurzaam en technisch innovatief. En ook nog eens met een sociale en ruimtelijke kwaliteit. Primair voor asielzoekers bestemd, maar ook geschikt voor anderen zoals starters, studenten en statushouders.

Tijdens de kick-off -in een afgeladen Kantien in Utrecht- werden de intenties en wensen bij de prijsvraag toegelicht door de uitschrijvers en enkele van de overige juryleden. Floris Alkemade deed een appèl op ontwerpkracht, Carolien Schippers legde uit waarom die ook zo dringend nodig was voor asielzoekers-huisvesting. Jos Wienen belichtte de bredere context van krapte op de huurwoningenmarkt en Ferdows Kazemi sloot de bijeenkomst met een pleidooi voor een huis dat zich als een hart opent voor nieuwkomers.

Reikwijdte en impact

De jury was erg blij met de grote hoeveelheid inzendingen. Ze kwamen binnen uit alle hoeken van het land, en ook van daarbuiten. Uit Italië, Spanje, China, en ook exchange students, waarvan er één ook nog eens heel ver zou komen. Een groot aantal (ex) vluchtelingen heeft ideeën ingezonden. Wat opviel is dat veel deelnemers tot de nieuwste, jonge generatie architecten behoorden. Dat die generatie warmloopt voor zo'n sociaal betrokken thema als dit stemt optimistisch. Helemaal als die generatie ook nog eens met sterke ideeën komt!

Eerste ronde

Op 6 april kwam de jury voor een lange dag bij elkaar in het voormalige ministerie van Sociale Zaken: het indrukwekkende leeg-

staande kantoorgebouw van Herzberger. Daar was een ruime selectie inzendingen tentoongesteld voor de jury, die alle inzendingen van tevoren ook digitaal heeft bestudeerd.

‘Er zijn ontwerpers die kijken naar de sociale kant, anderen komen weer met technische oplossingen. Die verscheidenheid, daar willen wij met de keuze voor genomineerde projecten op voortbouwen.’

Een technische commissie had al een verdeling in oplossingsrichtingen en een voorselectie gemaakt. De jury zag onder andere vouwbare woonunits, (zelf)bouwpakketten, sociale strategieën en slimme meubelunits met voorzieningen erin verwerkt. Ook waren er oplossingen die additionele thema's adreseerden, zoals krimp of leegstaande kassen en fabriekshallen. De jury koos met de twaalf genomineerde ontwerpen voor een breed scala van oplossingsrichtingen. De geselecteerde teams kregen een paar maanden de tijd om hun plan verder uit te werken. Vanwege de maatschappelijke urgentie van de vraag werden de genomineerde inzendingen integraal gepubliceerd op de website en in andere media.

Tweede ronde

Vrijdagmiddag 22 april had de tweede ronde haar aftrap. De genomineerden kregen adviezen van ervaringsdeskundigen en tips voor een sluitend businessmodel, duurzaamheid en circulariteit. In mei bezochten de genomineerden bestaande azc's in respectievelijk Alkmaar en Almere.

Na afloop van de eerste ronde had de jury nogmaals het belang van de ondergrondse infrastructuur -het leidingenwerk- benadrukt; altijd een lastig onderdeel bij zowel nieuwbouw als transformatie van bestaand vastgoed. Maar ook de sociale kwaliteit die

ontstaat als er genoeg aanleiding is voor interactie, en toch ook de rust en privacy die nodig zijn voor een gevoel van zelfstandigheid, zijn stevig beklemdoend.

Breed scala

Woensdag 15 juni kwamen de juryleden van 'A Home away from Home' al vroeg in de ochtend bij elkaar, om zich voor te bereiden op een dag met pitches van de 12 genomineerden, discussie en uiteindelijk De Keuze. De juryleden hadden een week de tijd gehad om ieder voor zich de inzendingen voor ronde twee goed te bekijken. Nu werden ze plenair besproken. Wie hebben de beste ontwerpen gemaakt en wie beantwoordde op de beste manier aan de beoordelingscriteria: innovativiteit, haalbaarheid, sociale en ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en flexibiliteit? Diverse teams waren versterkt met partijen die uitzicht gaven op realisatie en haalbaarheid. Velen hadden serieus werk gemaakt van een financiële onderbouwing.

‘De voorstellen zijn onvergelijkbaar en één winnaar zou geen recht doen aan de enorme variatie. Bovendien is de insteek om met deze prijsvraag alle verschillende aspecten bij elkaar te brengen.’

Tenslotte

Dát de ontwerpsector massaal op deze prijsvraag reageerde, verbaasde de jury niet. Er is een enorme drive onder ontwerpers om zich -weer- te laten gelden in belangrijke maatschappelijk vraagstukken en met ontwerpkracht verschil te maken. Maar de jury is ook kritisch over de mate van innovativiteit die ze tegenkwam onder de inzendingen. Een aanzienlijk aantal steeg niet goed uit boven bestaande oplossingen of traditionele plannen. De jury vroeg om innovatie en daar moest echt wel goed naar gezocht worden binnen de grote hoeveelheid inzendingen. Maar het werd gevonden. Het engagement spat van deze prijsvraag af. Bij de uitschrijvers en de deelnemers. Niet alleen met betrekking tot het thema asielzoekers, maar ook het ontwerpvlak. Asielzoekershuisvesting bleek voor hen geen probleem, maar het begin van oplossingen.

De pagina's hierna laten de winnaars van de prijsvraag zien, met een reactie van de jury per inzending. Meer over de inzendingen en het gehele juryrapport is te lezen op www.nederlandwordtanders.nl/openoproep

Rutger Oolbekkink & Rodina Fournell

**A
HOME
AWAY
FROM
HOME**

Nieuwe
huisvestings-
oplossingen voor
asielzoekers

Een initiatief van
het COA i.s.m.
Rijksbouwmeester
gehost door
Nederland-
wordtanders.

PAG. 09

Nieuwe burenen, nieuwe erven, nieuwe oogsten

Motto: Van de nood een deugd maken door de huisvesting voor vluchtelingen te koppelen aan actuele lokale vraagstukken in het landelijk gebied.

Een boerenerf was ooit een soort universum op zich dat werd bevolkt door het boerengezin met knechten en aanhang. Dit potentieel voor levensdigheid, gemeenschappelijkheid en integratie wordt overtuigend ingezet in de inzending Nieuwe burenen, nieuwe erven, nieuwe oogsten. De ambitie van de prijsvraag was om de huisvesting van asielzoekers het begin te laten zijn van een oplossing van andere maatschappelijke opgaven. Dit overwegend Groningse team maakt een aannemelijke verbinding met de leegstand van agrarisch vastgoed, de revitalisering van krimpgebieden en met werkgelegenheid. De inzenders nemen een monumentale leegstaande boerderij in een prachtig landschap als casus. Het aankopen van het landschap is relatief goedkoop, het onderhoud op lange termijn is duur. Het wonen en het werk-leertraject in de voedselproductie door asielzoekers is daarom een slimme en wederkerige combinatie. Maar zou het concept ook in andere randprovincies toe te passen zijn? Ontwerptechnisch vindt er volgens de jury niet echt een revolutie plaats. De houten unit van 6x6x6 meter is het resultaat

van jarenlange doorontwikkeling, heeft zich al bewezen, maar roept ook nog wel wat vragen op over de precieze toepassing en stapeling. De kas op het dak is interessant, maar nauwelijks uitgewerkt. Veel om nog nieuwsgierig naar te zijn. Nieuwe erven, nieuwe burenen, nieuwe oogsten is een prijswinnaar.

Projectteam:

Haiko Meijer - Onix NL
Dennis Moet - Gidz
Marco Glastra - Stichting Groninger Landschap
Hugo Dokter - Stichting Groninger Landschap
Peter de Kan - Dékan
Mathijs Dijkstra - MD landschapsarchitecten
Nanne Bouma - MD landschapsarchitecten
Robert Kuiper - Rizoem
Jos Roewen - Friso bouwgroep
Allart Vogelzang - Onix NL
Henri van Hoeve - Onix NL
Seline Wijker - Onix NL

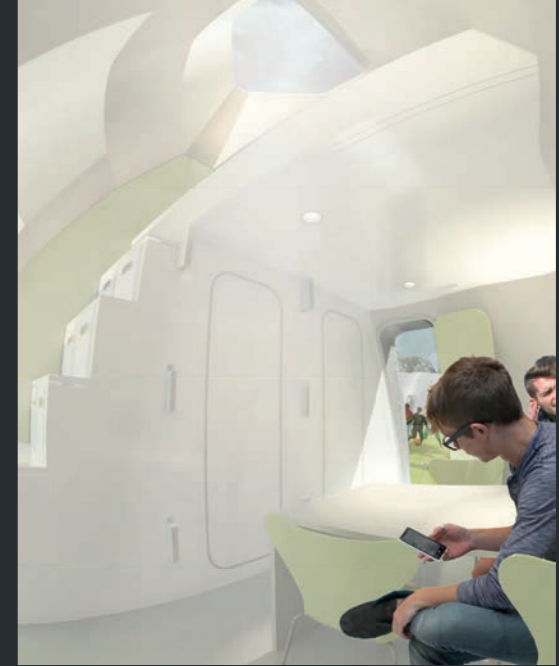
W
I
N
N
A
A
R

Re-settle

Motto: Iedereen z'n eigen plek.

"Re-settle is gaaf!" De jury is er duidelijk over, dit is de meest innovatieve inzending op het vlak van nieuwe productietechniek en materiaaltoepassingen. De ontwerpers van Re-Settle kiezen voor een vormtaal die volkomen natuurlijk volgt uit het materiaalgebruik. Daarmee zetten ze een krachtig beeld neer. Maar ook een beeld dat in de jury nog wel wat discussie oplevert. De tent-achtige volumes tonen een totaal ander community-gevoel dan dat uit andere inzendingen spreekt. De inzenders benadrukken het belang van de privacy en raken daarmee een belangrijk punt. Privacy en alleen kunnen zijn is belangrijk voor asielzoekers. Deze polystyreen-huisvesting biedt die mogelijkheid. De sfeer binnenin de unit blijkt prettig, ruimtelijk en licht en levert een heel typerende hoge binnenruimte op. Of werkt het misschien toch ook wel juist een beetje opgesloten voor claustrofoben? Het ontwerp balanceert op deze grens. De jury zou het graag getest zien in de praktijk. De materiaaltoepassing is innovatief en verrassend. Zo duurzaam als maar kan, omdat het geheel met een hete

draad gesneden wordt uit één blok polystyreen, waarbij geen afval achterblijft en het materiaal voor 96% uit lucht bestaat. De lagen waaruit de tent bestaat zijn verbonden met klittenband, hierdoor is het eenvoudig demontabel. De isolatiewaarde is heel erg hoog en de robuustheid wordt gegarandeerd door het tentdoek, dat ook de lagen schuim door haar voorspanning bij elkaar houdt. Dit kan werken in de context van een Nederlands AZC, maar vooral ook waar 'opvang in de regio' is kunnen de Re-settle huizen van grote toegevoegde waarde zijn. En dat met minimale kosten: het materiaal is niet duur en doordat het zo licht en compact is, lijkt transport heel makkelijk. Een winnaar dus.

Projectteam:

René van Zuuk - René van Zuuk Architecten B.V.

W
I
N
N
A
A
R

Evolutionary Wooden Houses

Motto: Survival of the fittest buildings!

De makers van Evolutionary Wooden houses hebben hun vondst Finch genoemd -Vink- naar de vogel die volgens Darwin zich optimaal aanpast aan veranderende omstandigheden. Die flexibiliteit en adaptatievermogen herkent de jury sterk in het ontwerp. Het past in veel verschillende omgevingen en contexten en is geschikt voor veel verschillende vormen van bewoning, ook in meerdere lagen boven elkaar. Al wijkt de oplossing op het eerste gezicht niet wezenlijk af van andere containeroplossingen, er is op dit moment weinig beschikbaar dat zó intelligent is uitgedacht en dat slimme duurzame technieken op zo'n overtuigende en vanzelfsprekende manier toepast. Het massieve hout van één wooneenheid is een CO2-buffer voor maar liefst 20 ton CO2. En de makers richten zich ook nadrukkelijk op een gezond binnenklimaat en dat is een sterke verbetering ten opzichte van veel andere aanbieders. In zijn hoofdvorm wijkt de oplossing misschien niet zoveel af van containeroplossingen, architectonisch wel. Het is een mooie oplossing, die echt een aanwinst is voor veel verschillende omge-

vingen. Hoewel de units tijdelijk kunnen worden geplaatst, kunnen ze volgens de jury evengoed permanent ingezet worden, omdat ze zo goed en mooi zijn dat ze altijd wel een gebruiker zullen vinden. Een woongebouw is een woongebouw, vinden de makers, of dat nou voor asielzoekers is, statushouders, starters of studenten. Deze kwaliteiten bezorgen Evolutionary Wooden Houses een prijs. Geen aanmoedigingsprijs, want de belangstelling van allerlei partijen voor dit ontwerp is al heel groot en het is ver in zijn ontwikkeling. Maar een prijs als erkenning van de grote kwaliteit ervan.

Projectteam:

- Jurrian Knijtijzer - Finch Building B.V.
- Pauline van der Valk - Finch Building B.V.
- Despo Panayidou - Finch Building B.V.
- Sam van der Heijde - Finch Building B.V.
- Adam Duivenvoorden - De Groot Vroomshoop

W
I
N
N
A
A
R

SolarCabin Een dak onder de zon

Motto: Eén vluchtelingenwoning levert de extra energie voor één Nederlandse eengezinswoning.

De inzending Dak onder de zon dient meerdere doelen tegelijk. Naast de opvang van asielzoekers sluit het naadloos aan bij de maatschappelijke behoefte aan duurzaamheid. De woningen produceren meer dan twee keer zo veel energie als ze zelf gebruiken. Een oplossing die volgens de jury op veel interesse kan rekenen bij corporaties en gemeenten. Een dergelijk buurtschap geeft ook wat aan haar omgeving terug: zelf opgewekte stroom. Ook de slimme constructie valt goed bij de jury. Het zorgt voor eenvoudig transport en een razendsnelle bouw. Ook dit ontwerp verenigt het beste van zowel tijdelijkheid als bestendigheid in zich. Hoewel de jury niet zoveel fiducia heeft in de verplaatsbaarheid van de woningen, lijken de mogelijkheden voor tweede bestemmingen heel aannemelijk. Na een start als AZC ligt een toekomst als vakantiehuisje voor de hand. Of simpelweg als batterij die de energie levert voor een ander deel. Na de eerste ronde heeft deze inzending al behoorlijk veel media-aandacht gehad en concrete interesse van particulieren en een woningcorporatie. Dat is te verklaren

Projectteam:

- Arjan de Nooijer - dNArchitectuur
- Bram Zondag - Bureau Zondag Architectuur

- Arie Barth - Barth Installatietechniek B.V.
- Ewout Barth - Aldonk Plaatwerkindustrie B.V.
- Harald Freericks, Marijn van de Werken - KS Profiel B.V.
- Eric van Drimmelen - Houtgroep van Drimmelen B.V.

W
I
N
N
A
A
R

Tussenruimte ComfortCity

Motto: Overgangsfase waarin een persoon is afgescheiden van zijn vroegere context, maar tegelijk nog niet verankerd is in zijn nieuwe structuur.

‘Een goed doordacht plan en een ijzersterke pitch’, was de eerste reactie van de jury. Op iedere vraag kwam een adequaat antwoord. Het gepresenteerde ontwerp is niet een statisch model, maar een indicatie van de mogelijkheden. Dit flexibele en veranderbare voorstel stemt de jury erg optimistisch. Naast de voorgestelde gebouwen op bedrijfsterreinen, zijn er ook voldoende binnenstedelijke panden die voor dit concept geschikt te maken zijn. Maar ook zijn er wel aanmerkingen: hoe is de interactie met de omgeving en de aantakking aan het stedelijk netwerk te verbeteren? De informele inrichting van het voorstel kan weer op veel instemming rekenen. De open ruimtes en de binnenstraat zijn overtuigend uitgewerkt. Intern bieden ze ook alle kans voor sociale interactie en bedrijvigheid, echt het stad-in-de stad effect. De openbare ruimte tussen buitengevel en de units zelf, is wat onduidelijk. Ventilatie, rookveiligheid en daglichttoetreding vragen om meer uitwerking. Van het nut en de noodzaak van het zelf produceren van gevelelementen door bewoners is de jury niet overtuigd.

Projectteam:

Anneloes de Koff – Student TU Delft
Pieter Stoutjesdijk - TheNewMakers

Het lijkt hun niet het hart van het plan, maar meer een identifikatiekwesitie. Al met al is het een heel goed en verrassend plan, van professionele kwaliteit. Hoofdinzender Anneloes de Koff is student en ze heeft in deze ronde sterke aanvullende expertise gevonden. Zeker ook door de inbreng van Pieter Stoutjesdijk heeft de technische uitwerking van het bouwsysteem – gebaseerd op CNC-frees technieken – aan kracht gewonnen. En de klimaataspecten en het businessmodel zijn heel goed uitgewerkt. Het ontwerp is prijswinnend goed.

W
I
N
N
A
A
R

N.B.

De uitschrijvers hebben – op advies van de jury – gekozen voor een andere verdeling van twee winnaars in de BINNEN categorie en vier in de BUITEN categorie. Met deze keuze wordt afgeweken van het reglement, waarin maximaal 3 winnaars per categorie worden aangegeven. Vanuit de wens om een zo breed mogelijk scala aan goede oplossingsrichtingen als winnaar te kunnen presenteren is hiertoe besloten. In de buitencategorie waren niet alleen twee keer zo veel inzendingen, de variëteit in oplossingsrichtingen was aanzienlijk groter.

Hotel Nice to meet You

Motto: Capaciteit on demand en motor voor sociale woningvoorraad.

Dit is een vernieuwende exploitatiestrategie die uitgaat van combinatie van een azc met een hotel. De verdeling van doelgroepen binnen het getransformeerde gebouw is flexibel. De jury gelooft in de haalbaarheid van dit concept, ook door de recente opkomst van nieuwe hotelconcepten. In dat hotelsegment verblijven mensen soms veel langer, de servicing wordt dan aangepast, waardoor de operationele kosten aanmerkelijk lager worden. De support van verschillende partijen, zoals het Student Hotel, bij deze inzending geeft de jury vertrouwen in het slagen van de doorontwikkeling ervan. Wel denkt de jury dat de toepassing beperkt zal blijven tot de grote steden. Het sociale verhaal van de inzending vindt de jury doordacht en realistisch. Ook de aansluiting met de stad via een openbaar programma op de begane grond is overtuigend. Hoteliers waarmee ze spraken leerden de inzenders dat integratie van doelgroepen mooi is, maar dat hotelgasten liever een eigen vleugel hebben en niet direct tussen asielzoekers willen logeren. Integratie dus, maar wel goed georganiseerd waarvoor

vooral de begane grond wordt ingezet. Het voorstel is heel flexibel uitgewerkt; er zijn drie verschillende gangen in het te transformeren leegstaande gebouw gedacht, die allemaal een aparte looproute vormen. Dat is sterk, maar ook heel duur, qua kosten bijna vergelijkbaar met nieuwbouw. De jury vraagt zich af of dat niet iets eenvoudiger of slimmer opgelost kan worden. De uitgangspunten van het businessplan overtuigen, maar het is wel een uitdaging om te zoeken naar een exploitatie die bedrijfsmatig uitgevoerd kan worden. De jury is benieuwd naar het vervolg en optimistisch over de kansen van dit innovatieve hotelconcept. Optimistisch genoeg om hier een winnaar in te zien.

Projectteam:

Rik Tuithof – Studio Rik Tuithof
Stephan Verkuijlen – Stephan Verkuijlen architecten
Micha de Haas – Architectenbureau Micha de Haas

W
I
N
N
A
A
R

Persoonlijke reacties juryleden

'Een ontwerp voor een thuis maken is geen gemakkelijke opgave. Toch is dat sommigen gelukt. Om een thuisgevoel te creëren voor mensen die alles achtergelaten hebben uit vrees voor hun leven of vrijheid begin je met een geschikt ontwerp. Maar pas op; door een ontwerp speciaal voor vluchtelingen te maken, loop je het risico dat zij zich juist dáárdoor afgesloten, opgesloten of uitgesloten voelen. Je moet er ook voor zorgen dat jouw ontwerp daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Pas het desnoods aan en houd toezicht bij de realisatie.'

Ferdows Kazemi

'Nederlandse gemeenten worstelen met de grote vraag naar extra woningen, vaak met een urgent karakter. Er is behoefte aan creatieve ideeën en de opbrengst van deze prijsvraag laat zien dat die ideeën er zijn. Ze leveren bovendien impulsen aan duurzaamheid, kostprijsverlaging en gebruik van leegstaande gebouwen. Ik hoop dat deze en andere ideeën worden opgepakt en ook in de praktijk een bijdrage gaan leveren aan de grote behoefte aan extra woningen, al dan niet tijdelijk.'

Jos Wiene

A HOME AWAY FROM HOME

Nieuwe huisvestingsoplossingen voor asielzoekers

Een initiatief van het COA i.s.m. Rijksbouwmeester gehost door Nederland-woordtandlers.

PAG. 17

'De UNHCR schat dat de wereld aan het eind van 2015 in totaal 65,3 miljoen ontheemden telde. Een treurig record. Dit was het nieuws terwijl de jury zich boog over de resultaten van de tweede ronde van de prijsvraag 'A Home away from Home'. Het is bepaald geen luxe dat stedenbouwers en architecten zich ten volle gaan buigen over hoe waardig kan worden omgegaan met 'een huis ver weg van thuis'. Op naar een internationale beweging voor 'Goed Wonen' voor vluchtelingen.'

Adri Duivesteijn

'Door de grootte van het uitdagende probleem is er een grote markt voor huisvestingsoplossingen voor asielzoekers en statushouders. Niet alleen voor de toepassingen door COA, maar ook in de vele gemeenten die statushouders willen onderbrengen. Er kan dus best vanuit de te vormen ontwikkel- en bouwconsortia geïnvesteerd worden, om een voor afnemers overtuigende kwaliteit te tonen. De reguliere producenten zijn vol bezet. De markt verwelkomt nieuwe aanbieders. De besten onder hen zullen ook een internationale afzet vinden. Dat is de resulterende impuls vanuit deze prijsvraag.'

Mick Eekhout

'Het zou zomaar kunnen gebeuren dat bepaalde ontwerpen een eigen leven gaan leiden, los van wat wij kiezen. In wezen is het dan niet eens zo relevant dat wij zeggen dat 'dit het beste idee' was..'. Lees meer in het interview op pagina 4-7.'

Carolien Schippers

'Op deze manier bekeken zijn de vluchtelingen geen probleem dat ons overspoelt, maar het begin van de oplossing van een bredere maatschappelijke kwestie. Lees meer in het interview op pagina 4-7.'

Floris Alkemade

'In enkele van de prijswinnende inzendingen zitten ideeën die mondiaal te gebruiken zijn. Al gaat dat maar met één of twee ideeën echt gebeuren: het lot van duizenden, zo niet miljoenen migranten - nationaal of internationaal - kan verbeteren. Innovatie in affordable housing is wat we meer dan ooit nodig hebben. Onze prijsvraag is de eerste stap, maar zoals Lao-Tze zei "A journey of a thousand miles must begin with a single step."

Shyam Khandekar

RELATIE MET DE OMGEVING

MOBACO-A-

MOBACO-A-

Motto: Ontvouwen en bouwen, het (t)huis in eigen hand.
Projectteam: Pantheon Performance Foundation, Jack van der Palen (Archiview), Isabel Friederichs (Archiview), Michiel Haas (NIBE), Boudewijn Piscaer (SUSTCON), Gerard Hol (Vitruvius Building Solutions), Pim Peters (IMd raadgevende ingenieurs), Olga van der Velde (IMd raadgevende ingenieurs), Emma Ringelding strips en illustraties, Willem Böttger (Centre of Expertise Biobased Economy), Rick Sieling (E&E advies)
Juryoordeel: De jury waardeert de kerngedachte, die een beroep doet op het "absorptievermogen" van de maatschappij. Mensen worden als meer dan woonconsumenten beschouwt: ze worden woonproducenten. Het gemakkelijk kunnen toevoegen van (tijdelijke) woonvoorzieningen kan ook werken voor categorieën zoals mantelzorgers, ouderen, studenten of nomaden. Uitwerking is wat minder, maar de sociale strategie deugt.

DE DOMUSKOFFER

Motto: Pop-Up, Plug & Live.
Projectteam: Wardo Tieman (Projektburo Tieman B.V.), Remco Reuvers, Arjon Tieman
Juryoordeel: De makers van de Domuskoffer gaan ervan uit dat het wonen steeds vluchtiger en tijdelijker wordt. Aardvaste keukens en badkamers met bijbehorend onwrikbaar leidingwerk passen daar niet meer bij. Ze ontwierpen een meubelelement dat voorzieningen in zich draagt en ook het leidingenwerk dat daarbij hoort flexibel maakt. Door de koffer in te brengen in deze prijsvraag introduceren de makers een adequate oplossing voor een berucht probleem bij transformatie, ook van het COA: de installatietechniek en infrastructuur.

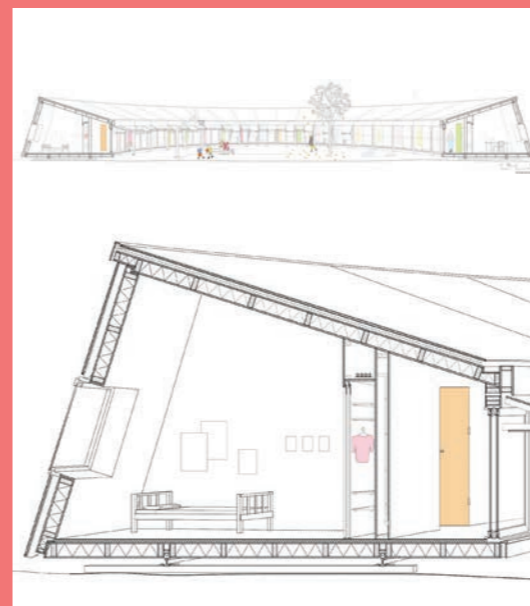
CLIV

Motto: Exclusief wonen in een veranderende samenleving.
Projectteam: Martin Huiskes (Achitect BNA, Iksvdd architecten), Rene Evers (IM-RO Procesmanagement Stedenbouw Landschap B.V.), Niek Nijenhuis (Nijenhuis Bouwconsulting)
Adviseurs: Eltjo Leinenga (Nijeboer-Hage technisch adviseurs), Guus van Oudheusden (Rc-panels), Marjolein van der Zee (Tekst & advies)
Juryoordeel: De jury is allereerst te spreken over de vormgeving van woonunit Cliv. Maar ze zijn wel erg klein uitgevoerd. Dat komt doordat het concept uitgaat van het gezamenlijk gebruik van de ruimtes tussen de units. De keerzijde van het groepsgevoel dat dit ontwerp meebrengt is dat de zelfstandigheid op de tocht kan komen te staan. Over de ruimtelijke configuratie van de inzending is de jury minder enthousiast, die komt wat onbeholpen en overbemeten over. Cliv is als ontwerp voor een individuele woonunit zeker wel in orde.

EEVROLLE VERMELDINGEN RONDE 2

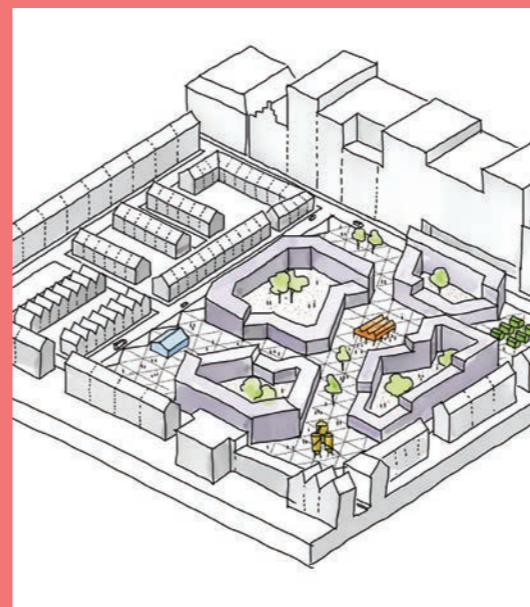
AROUND

Projectteam: Mickael Minghetti (TU Delft)
Juryoordeel: De binnenruimte schept een veilig en geborgen klimaat en biedt kinderen een fijne speelruimte. COA past vergelijkbare hofjesstructuren daarom ook al toe. Meer openheid naar de buitenwereld zou goed zijn en daarom is het wellicht goed om de cirkel te halveren. Een halve cirkel is meer uitnodigend, zoals de crescents die we uit Engeland kennen.

HET NIEUWE FUNDAMENT

Projectteam: Elchan Koelijeve, Marcel van der Schuur, Yerun Karabey (Academie van Bouwkunst Groningen)
Juryoordeel: De jury ziet in dit voorstel een niet typisch azc-achtige oplossing en dat is interessant. De eervolle vermelding is te danken aan de mogelijke oplossing die dit voorstel biedt voor de ondergrondse infrastructuur: een beruchte bottleneck bij de realisatie van opvanglocaties.

UNFOLD AND WRAP A HOME

Projectteam: Yanthe Boom (TU Delft)
Juryoordeel: De inzending is een ruimtelijke structuur met een verdieping die overdekt wordt met vrachtwagenzeil. Een pakket dat snel op te bouwen is en transformeert in een woning. De jury zag in deze inzending een aansprekende originaliteit en een vrij gedetailleerde uitwerking.

EEVROLLE VERMELDINGEN RONDE 1

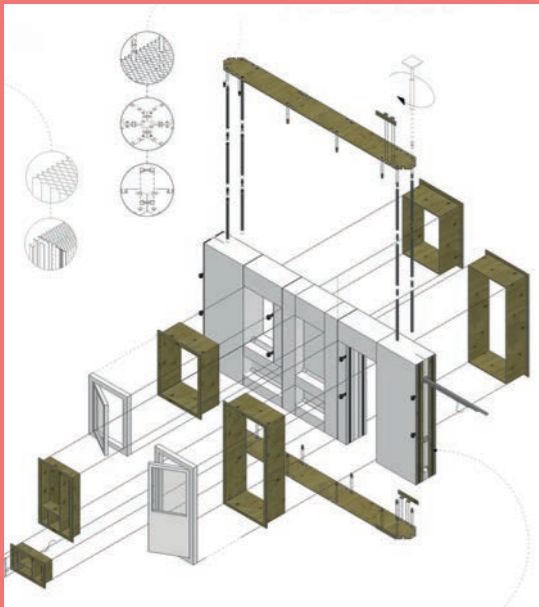
HET STEIGERHUIS

Motto: Makkelijk Op, makkelijk Neer

Projectteam: Tahj Rosmarin (Exchange student TU Delft, University of Melbourne)

Projectteam vanaf de 2e ronde: Bas Gremmen and Jos Lafeber (TU Delft), Doron Rosmarin (Parvenu Architectural), Ad van Meer (Layher Scaffolding), Mischa Andjelic (IMd Ingenieurs), Niek Brand (myCUBY)

Juryoordeel: De jury waardeert nog steeds de poging om een bestaand en overal voorradig materiaal op een nieuwe manier te gebruiken. Heldhaftig, noemde de jury die eerste versie zelfs. De frisheid, charme en spontaniteit zijn in de tweede ronde voor een belangrijk deel verdwenen. Het informele concept, dat de potentie had van een grote flexibiliteit en vormvrijheid, is geformaliseerd en te 'zwaar' in technische zin uitgewerkt. En daarmee verliest het zijn betekenis. Meer dan de nominatie zit er helaas niet in.

STRETCHER MODULES

Motto: Een huis in twee minuten.

Projectteam: Robin Beusink (Studio|Durfl), Michiel van der Veen

Juryoordeel: De jury was in eerste instantie gefascineerd door het materiaalgebruik en de mogelijkheden die dit uitbrekbare karton biedt. Maar het idee is in de tweede ronde nauwelijks doorontwikkeld. Het is jammer dat de ontwerpers niet meer de vormvrijheid en flexibiliteit hebben uitgebuit die het materiaal biedt. De jury ziet bovendien geen overtuigende relatie tussen materiaal en ruimtelijke verschijningsvorm. Het blijft bij een nominatie.

PLUG & PLAY

Motto: Plug & Play

Projectteam: Karin Uittenbogaart (Studio KA architecten), Ebami Tom (Made In 4 Havens), Pascal Tetteroo (Syngenieur bouwkundig adviesbureau), Bas Bulten (Punt Nul Procesmanagement)

Juryoordeel: De makers van Plug and play laten veel praktisch inzicht zien. Het is een degelijk ontwerp dat op allerlei vlakken heel goed is uitgewerkt. De jury heeft daarbij ook twijfels over de realistische toepasbaarheid. Eerst moet alles kaal gesloopt worden en dan volgt een verdubbeling van alle wanden, vloeren en plafonds. Dat is omslachtig niet erg economisch qua materiaalgebruik. Vergeleken met de andere genomineerden is het een minder overtuigende oplossing. Ze gaat niet verder dan de nominatie.

GENOMINEERDEN
RONDE
2

Huisvesting vluchtelingen en woningzoekenden vraagt creatief en sociaal ondernemerschap

Barbara Wolfensberger
Chief marketing officer bij TMG en lid van het 'topteam' van de Dutch Creative Council, de onafhankelijke strategische adviesraad van en voor de creatieve industrie. De Council beoogt de creatieve industrie als topsector te stimuleren en ontwikkelen tot nationaal en internationaal toonaangevende sector.

column

Bedrijven, overheden en inwoners in Nederland innoveren doelgerichter als ze de creatieve sector inschakelen bij het vormgeven aan nieuwe ideeën. Het economisch en maatschappelijk belang van creativiteit wordt steeds groter. De prijsvraag 'A Home away from Home' is een goed voorbeeld van hoe creatieve kracht en sociaal ondernemerschap bijdraagt aan de Nederlandse samenleving. Met de prijsvraag worden architecten en ruimtelijk ontwerpers uitgedaagd om met innovatieve oplossingen te komen. Dit sluit aan bij andere initiatieven vanuit de creatieve industrie, zoals de 'Refugee Challenge' vanuit What Design Can Do, 'Sense of Belonging' van de Branchevereniging van Nederlandse Architectenbureaus (BNA) en het inzetten van de kennis van festivals voor tijdelijke huisvesting door creatieve incubator 'Open House'. Ook het Nederlands Paviljoen in Venetië gaat met de expositie 'BLUE' in op een maatschappelijk vraagstuk met als thema de architectuur van VN Vredesmissies.

De twaalf genomineerden hebben mij, zoals vaker gebeurt wanneer je ontwerpers aanspreekt op hun vakmanschap, positief verrast. Ze tonen een grote variëteit aan oplossingsrichtingen, van opvouwbare units tot sociale strategieën. Dat past bij de diversiteit van de creatieve industrie. Er is vaak niet één oplossing. Meerdere aspecten moeten zoveel mogelijk in een natuurlijke samenhang bij elkaar worden gebracht. Daarbij helpt de verbindende kracht van ontwerpers.

Dat geldt ook voor andere urgente maatschappelijke vraagstukken, zoals schone energie, klimaatveran-

dering, grondstoffenschaarste, veiligheid, waterhuishouding en sociale cohesie. Deze vraagstukken hebben met elkaar gemeen dat zij vragen om verbeeldingskracht, een integrale, interdisciplinaire aanpak, ondernemerschap en goede samenwerking tussen beslissers, creatieven, makers en financiers.

In het 'Creatief Manifest 2016' vragen wij speciale aandacht voor goed creatief opdrachtgeverschap. Ik geef daarom graag een groot compliment aan het COA, de Rijksbouwmeester en de deelnemende bureaus dat zij via deze prijsvraag in een korte tijd zoveel waardevolle ideeën hebben gegenereerd. Het is nu extra belangrijk dat gemeenten en corporaties die met de opgave van huisvesting van vluchtelingen en andere woningzoekenden aan de slag gaan in co-creatie met ontwerpers, buurtbewoners en toekomstige gebruikers om deze innovatieve oplossingen daadwerkelijk in de praktijk brengen.

Dat vraagt om goed opdrachtgeverschap. Wat alleen zo komen we van creatief idee naar impact voor gemeenten en de Nederlandse samenleving als geheel. Voor de creatieve sectoren een goede reden om te blijven werken aan ons gezamenlijke doel: een creatieve, inclusieve, welvarende en duurzame samenleving voor alle inwoners, bedrijven, instellingen en overheden in Nederland en daarbuiten.

Barbara Wolfensberger
Boegbeeld Topteam Creatieve Industrie
<http://www.creative-council.nl/>

A
HOME
AWAY
FROM
HOME

Nieuwe
huisvestings-
oplossingen voor
asielzoekers

Een initiatief van
het COA i.s.m.
Rijksbouwmeester
gehost door
Nederland-
woordtandlers.

PAG. 21

TIJDLIJN PROJECT A HOME AWAY FROM HOME

“Wij moeten vanuit het COA een enorme groei aan vluchtelingen tijdelijk huisvesten. Een enorme opgave onder een enorme tijdsdruk, waarbij je ook meteen over tweede bestemmingen moet nadenken. Tot nu toe hebben we bij deze maatschappelijke opgave geen ontwerpers betrokken, maar nu wordt het tijd dat wel te gaan doen.”

Carolien Schippers
(in een rondetafelgesprek bij Nederlandwordtanders op 18 februari 2015)

Technische commissie
24-03-2016

Lezing TU Delft / 10-02-2016

Kick-Off / 18-01-2016

Technische commissie
24-03-2016

Juryberaad eerste ronde
06-04-2016

Kick-Off tweede ronde
22-04-2016

Azc bezoek Almere
20-05-2016

POP-UP EXPO - A HOME AWAY FROM HOME

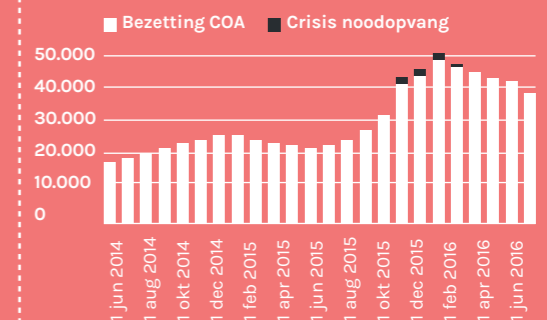
Tijdelijke tentoonstelling van de twaalf genomineerde inzendingen

Tijdens de slotmanifestatie wordt de tijdelijke tentoonstelling A Home away from Home geopend in Het Nieuwe Instituut. Met de tentoonstelling willen de uitschrijvers, naast de twaalf genomineerde inzendingen, de variëteit van de opbrengst aan een breder publiek tonen. De tentoonstelling is in het Nieuwe Instituut (Museumpark 25, Rotterdam) te bezichtigen van 29 juni t/m 7 juli 2016. Na 7 juli gaat de tentoonstelling reizen naar onder andere het White Nights Festival in het Museumpark Rotterdam (13-17 juli).

Meer informatie:
Locaties Pop-up Expo:
www.nederlandwordtanders.nl/openoproep
Het Nieuwe Instituut: www.hetnieuweinstituut.nl

Juryberaad tweede ronde
15-06-2016

A HOME AWAY FROM HOME

Nieuwe huisvestingsoplossingen voor asielzoekers

Een initiatief van het COA i.s.m. Rijksbouwmeester gehost door Nederlandwordtanders.

Verfrissende dadendrang

Veel inventiviteit, veel optimisme en veel maakbaarheid ziet socioloog Warna Oosterbaan in de inzendingen voor de prijsvraag. Maar een thuisgevoel is veel lastiger te creëren.

Het is een echt Nederlands woord: maakbaarheid. Meestal wordt ermee bedoeld dat je de samenleving kunt bijsturen. Je kunt de pensioenleeftijd verhogen om het stelsel betaalbaar te houden. Je kunt jonge werklozen tijdig bijscholen, zodat ze meer kans op een baan hebben. En je kunt de kwaliteit van het onderwijs verbeteren door de Inspectie nieuwe taken te geven. Allemaal voorbeelden van beleid, middelen om de samenleving zo te maken dat hij beter functioneert. Je zou bijna vergeten dat maakbaarheid ook een letterlijke betekenis heeft, en dat het woord daarin zelfs zijn oorsprong vindt. Je kunt de samenleving ook verbeteren door iets te maken, en Nederland is daarin van oudsher sterk geweest. De Afsluitdijk (1932) beschermde de Nederlanders tegen overstromingen. Net als de Deltawerken, waaraan tientallen jaren is gewerkt. Vierbaanswegen en klaverbladen maakten het verkeer veiliger. Trein- en metroverbindingen ontsloten het hele land. Allemaal imposante werken, waar veel beton, staal en asfalt aan te pas kwam. En allemaal bewijzen voor de stelling dat je een probleem ook kunt oplossen door iets te maken.

A Home Away from Home heeft die pretentie ook. Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en de Rijksbouwmeester vroegen geen ideeën voor beleid, geen maatregelen, geen quota of inburgeringsprogramma's. Die waren er al. Er moest nu iets concreets komen. Woningen. Althans, verblijfplaatsen. En dan niet in grootschalige centra, of in gestapelde containers, of in lege bedrijfspanden langs de snelweg. Het moesten verblijfplaatsen van hoge kwaliteit zijn en vluchtelingen moesten er zich thuis kunnen voelen.

Gebaar

Die oproep kreeg een flinke respons: 366 ontwer-

pers sloegen aan het denken en tekenen. Wie door de inzendingen bladert wordt getroffen door de drang om nu eens een groot gebaar te maken en met gedurfde ideeën een probleem op te lossen. We zien geen kazernes of kampementen, maar zorgvuldig geconstrueerde en kleinschalige eenheden, bij voorkeur in een bestaande stad of dorp, tussen de Nederlanders. Vrijwel altijd is in de mogelijkheid voorzien de woningen na het wegebben van de vluchtelingenstroom ook voor andere groepen te gebruiken. Voor toeristen, studenten, tijdelijke werkrachten, ouderen. En als die er niet zijn, kan het leven van het verblijf milieuvriendelijk worden beëindigd. De inzendingen laten veel recyclebaar karton, warmtewisselaars, duurzaam hout, moderne kunststoffen en uitklapbare keukeneenheden zien. Het woord slim of het modernere smart komt in bijna elk voorstel voor. Er spreekt veel optimisme uit die ideeën. Een nieuwe behuizing in een nieuw land biedt ook kansen, zo meent één van de inzenders. 'Er kan ook juist ruimte ontstaan voor creativiteit, reflectie, nieuwe toekomstbeelden en plannen'. Veel ontwerpers streven naar oplossingen waarin vluchtelingen op een vanzelfsprekende manier in contact kunnen komen met de bestaande bevolking. Door vooral in de stad te bouwen, vinden sommigen. Of juist op een boerderij op het platteland, vindt een enkeling. Het is ook opvallend hoe vaak de ontwerpers van de nood een deugd maken. In lege kantoren en andere gebouwen kun je flexibele wooneenheden schuiven. De krimp in oostelijk Nederland kun je tegengaan door juist dáár je wooneenheden te plannen. Als je toch een nieuw verblijf moet maken, zet dan zoveel zonnepanelen op het dak dat je behalve dat nieuwe verblijf ook een al bestaand huis van energie kunt voorzien.

Artist impressions

Het is buitengewoon verfrissend, die dadendrang en het is te hopen dat de beste ontwerpen ook de kans krijgen om getest te worden en zich te bewijzen. Maar bij alle creativiteit en maakbaarheid past wel een voorbehoud: je kunt niet alles maken. De artists impressions die bedaarde mensen tonen, ontspannen wandelend tussen de strakke structuren die voor hen zijn ontworpen, laten een geïdealiseerd beeld zien. In werkelijkheid zullen er lijnen met wasgoed worden gespannen, zullen mensen op stoelen buiten zitten, mannen in groepjes bij elkaar staan en kinderen zich vervelen.

Veel mensen zullen tussen hun recyclebare muren vooral wachten. Op het volgende gesprek, op nieuws van hun familie. Op hun toekomst. Allemaal dingen waar ontwerpers geen invloed op hebben.

Op de bijeenkomst waar de prijsvraag werd gelanceerd zei jurylid Ferdows Kazemi dat van de deelnemers werd gevraagd huizen te ontwerpen waar mensen zich thuisvoelen. Dat is geen geringe opgave. Natuurlijk, om je thuis te voelen moet je wel een huis hebben, dat is een noodzakelijke voorwaarde. Maar dan? Thuis is een lastige categorie geworden. De wereld is nogal in beweging gekomen. Door migratie, toerisme en uitgezonden worden voor je werk is de betekenis van plaats en tijd veranderd. En niet voor iedereen op dezelfde manier. Voor moderne netwerkers, die

in Londen, New York en Berlijn even goed de weg weten als in de Amsterdamse Watergraafsmeer, is thuis een plek die gemakkelijk ingeruild kan worden voor een andere. Starbucks, Amazon en Hertz functioneren overal en Google maps vertelt je meteen waar je bent. Het interieur van het Marriott Hotel is in elke wereldstad hetzelfde, en de moderne kosmopoliet kan zich overal in het Engels verstaanbaar maken. Voor vluchtelingen ligt dat anders. Ze zijn niet geheel uit vrije keuze naar Ter Apel afgereisd. Voor de diensten van Hertz en Amazon hebben ze meestal geen geld. Maar ook zij maken gebruik van Google maps en met hun smartphones communiceren ze met hun 'thuisfront' - dat is voornamelijk hun werkelijke thuis.

Er is ook nog een derde categorie. Dat zijn de mensen die al lang in Nederland wonen en vaak al lang op dezelfde plaats. Voor hun is thuis al heel lang hun huis. Maar hun omgeving is veranderd. De globalisering heeft ze nieuwe burens, nieuwe winkels, nieuwe geuren en nieuwe geluiden gebracht. Niet altijd tot hun genoegen. Ze klagen wel eens dat ze zich niet meer 'thuis'voelen in hun eigen wijk.

Op je gemak

De socioloog Jan Willem Duyvendak stelt dat je je alleen maar in de moderne natiestaat thuis kunt voelen als je in staat bent je op je gemak te voelen tussen mensen die eigenlijk vreemde-

**A
HOME
AWAY
FROM
HOME**

Nieuwe
huisvestings-
oplossingen voor
asielzoekers

Een initiatief van
het COA i.s.m.
Rijksbouwmeester
gehost door
Nederland-
wordtanders.

PAG. 25

lingen zijn. 'Dat is de dagelijkse realiteit van een voortdurend groeiende groep mensen die niet te zwaar tillen aan hun thuisgevoelens', schrijft hij in zijn boek *The politics of Home* (2011). Met andere woorden: zowel nieuwkomers als oorspronkelijke bewoners zullen moeten wennen aan een nieuw thuisgevoel. Dat gaat niet van de ene dag op de andere, maar er is veel wat erop duidt dat oude tijden voorlopig niet terugkeren. Dat alles maakt het maken van plekken waar vluchtelingen zich thuis kunnen voelen een gecompliceerde opgave. Verblijven temidden van mede-vluchtelingen, met mensen waarmee je een vroeger thuis deelt, kan een tijdelijk thuisgevoel opleveren. Maar dat is van voorbijgaande aard, en de werkelijke opgave is een andere. Die opgave is je uiteindelijk redelijk thuis te voelen in een nieuwe omgeving, en dat kan alleen maar als je in contact komt met de mensen die daar al langer verblijven. Wat dat betreft bieden veel inzendingen voor de prijsvraag in ieder geval mogelijkheden. Doordat ze nadrukkelijk niet in aparte enclaves, maar tussen de Nederlanders zijn gepland. En misschien nog belangrijker: de ontworpen woningen gaan niet ten koste van de bestaande woningvoorraad, ze zijn nieuw. Tegelijkertijd zijn ze ook weer niet zo luxe dat ze de afgunst van die Nederlanders zullen wekken. Misschien is dat wel het slimste van al die slimme oplossingen.

En wat de nieuwkomers zelf betreft: die voorlopige woningen zullen hun waarschijnlijk het gevoel geven dat ze meetellen. Niet alle asielzoekers onder hen zullen uiteindelijk worden toegelaten.

Maar ze zullen wel allemaal een indruk krijgen van de manier waarop in Nederland dingen worden geregeld. Met zorg, inventief en verantwoord.

Dat zou je als een eerste begin van hun inburgering kunnen zien. Het zal zeker niet bij iedereen beklijven. Maar wie het opmerkt, zal er iets aan overhouden. Een zeker respect voor dat nieuwe land, en misschien het verlangen om aan die zorgvuldigheid ook zelf iets bij te dragen.

Gedemonstreerd

Voor de overige mensen in het land zullen de woningen ook iets betekenen, want er wordt hun iets mee gedeeld, er wordt iets mee gedemonstreerd. Dat de overheden niet alleen inspraakavonden kunnen organiseren, maar ook tot daden in staat zijn, bijvoorbeeld. De bouw van een groot aantal zorgvuldig ontworpen, tijdelijke verblijven laat iedereen zien hoe de Nederlandse samenleving zich inspant voor nieuwkomers – zonder dat dat ten koste gaat van de kansen op een woning voor de mensen die hier al langer verblijven. Dat zal de acceptatie van de nieuwkomers bevorderen, vooral als die voorzieningen zich niet op afgelegen locaties bevinden. Dat die woningen later ook gebruikt kunnen worden voor studenten, seizoenarbeiders, alleenstaanden, ouderen en anderen die weliswaar geen vluchteling zijn, maar even zonder woning zitten, dat zal er misschien toe leiden dat ook mensen die hier al heel lang wonen ongemerkt wennen aan een nieuw idee over de toekomst: dat die onrustiger zal zijn.

Dan is er tenslotte nog een aspect: innovatie. De prijsvraag heeft veel ideeën opgeleverd over energiebesparing, hergebruik, infrastructuur, flexibiliteit en materiaalgebruik. Misschien zijn ze niet allemaal toepasbaar.

Maar ze laten wel zien wat er allemaal mogelijk is als je bestaande ideeën over de woningmarkt even in de kast zet, en als je even wordt vrijgesteld van het normen van het Bouwbesluit. Ook die gedachtenoefening zal zijn vruchten afwerpen.

Allerlei mogelijkheden dus, en daar moet het mee beginnen. Maar na het maken komt de moeilijkste opgave: de nieuwkomers zich thuis laten voelen. Helaas is zo'n gevoel veel minder maakbaar. Planners en architecten kunnen huizen ontwerpen, dat is hun vak. Of al die huizen ook een thuis worden – daar hebben ze maar in beperkte mate invloed op.

Foto's: Rufus de Vries

Warna Oosterbaan is socioloog, auteur en journalist. Hij was verbonden aan NRC Handelsblad als redacteur wetenschappen, en hoogleraar Journalistiek en Samenleving aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Vorig jaar publiceerde hij het boek *Ons Erf; Identiteit, erfgoed en culturele dynamiek*.

Iedereen een goed dak boven het hoofd

Marco Florijn

Voormalig wethouder Leeuwarden en Rotterdam, ondernemer en was Nederlandse politicus voor de PvdA. In 2009 werd hij gekozen tot beste lokale bestuurder. Marco Florijn is landelijk ambassadeur van platform Opnieuw Thuis -een samenwerkingsverband van het Rijk, VNG, IPO, COA en Aedes- dat gemeenten helpt bij het huisvesten van vergunninghouders

column

Het afgelopen jaar hebben we meer vluchtelingen opgenomen in de Nederlandse samenleving dan in de jaren daarvoor. Dat maakt dat de huizenmarkt in sommige regio's onder druk komt te staan. De 'gewone' Nederlander wil ook blijven verhuizen naar een ander, mooier, beter, groter of juist kleiner huis. En we willen dat iedereen een goed dak boven zijn of haar hoofd heeft. Ongeacht of je hier geboren en getogen bent of dat je naar Nederland bent gekomen voor werk of dat je gevlucht bent vanwege een oorlog. Iedereen die in Nederland mag blijven heeft recht op goede woonruimte.

Het laatste jaar zie ik -als ambassadeur bij Platform Opnieuw Thuis- dat het steeds moeilijker is om voldoende woonruimte te vinden voor diegenen die hun land zijn ontvlucht. Het duurt langer voordat vluchtelingen met een verblijfsvergunning (vergunninghouders) naar een gemeente verhuizen en daar aan hun nieuwe leven kunnen beginnen. Dat is jammer, want juist zodra je eigen woonruimte hebt, kun je pas echt beginnen met integratie en participatie. Je hoort meer Nederlands om je heen, je kunt je aanmelden bij een sportvereniging en je kunt op zoek naar werk. Dat is belangrijk.

Deze prijsvraag 'A Home away from Home' komt als geroepen. We zijn er bij Platform Opnieuw Thuis blij mee dat het COA -in samenwerking met de Rijksbouwmeester- juist nu een open oproep heeft gedaan om met nieuwe ideeën te komen voor huisvesting. Zowel voor asielopvang als

woonruimte voor vergunninghouders. Al dan niet van tijdelijke aard.

Ik heb alvast mogen spieken in de uitgewerkte inzendingen. Wat ik gezien heb is prachtig en het misstaat zeker niet in de Nederlandse traditie van volkshuisvesting. Vluchtelingen en andere woningzoekenden zullen er graag in willen wonen. En dat is precies de bedoeling. Want we willen dat deze huisvestingsoplossingen uitgevoerd worden.

Nu is het aan gemeenten, woningcorporaties en andere verhuurders om deze woonoplossingen daadwerkelijk neer te gaan zetten. Daarbij is een goede doorrekening van belang. Want hoe mooi de inzendingen ook zijn, het moet ook financieel haalbaar zijn. Daarin wil ik u uitdagen. Zorg dat de berekening klopt, want het blijft een zakelijke afweging om tot realisatie over te gaan. Het zou zonde zijn als dit moois op de plank blijft liggen.

Ik wil de inzendingen snel in het straatbeeld terugzien. Met elkaar zetten we de schouders eronder!

Marco Florijn

Ambassadeur Platform Opnieuw Thuis

A HOME AWAY FROM HOME

Nieuwe huisvestingsoplossingen voor asielzoekers

Een initiatief van het COA i.s.m. Rijksbouwmeester gehost door Nederland-woordtandlers.

PAG. 27

Reflecties van drie generaties vluchtelingen

Yerun, Elchan en Marcel ontvingen voor hun (studenten)inzending een eervolle vermelding. Tijdens de kick-off bijeenkomst van 22 april vertelden zij over hun eigen beweegredenen om mee te doen aan de prijsvraag. Het studententeam representeert drie generaties van vluchtelingen.

Yerun Karabey, student Academie van Bouwkunst Groningen

“Mijn vader is als kind vanuit Kosovo geëmigreerd naar Turkije en in de jaren zestig na een lange treinreis op zijn 25ste vanuit Turkije als gastarbeider terechtgekomen in Wildervank. Opgeleid als schoenmaker kwam hij in Nederland terecht zonder ook maar iets te weten van Nederland en de Nederlander. Het welkom was warm. Hij kwam hier natuurlijk om te werken en een nieuw leven op te bouwen. Het werk in de radiator-fabriek, die midden in het dorp stond, zorgde ervoor dat hij in een razend tempo integreerde. Hij kwam bij Nederlanders over de vloer, leerde nieuwe gewoontes kennen en praat nu uiteindelijk beter Gronings dan Nederlands. Hij leerde mijn moeder kennen, een echte Wildervankster, en verbouwde zijn eigen thuis. Ook zorgde hij – onbewust – dat hij integreerde door te gaan voetballen bij VV Wildervank. De club waar hij nu, op zijn 75ste, nog steeds elke vrijdag de lijnen kalkt. Natuurlijk was dit een andere tijd, maar hij heeft de kans heeft gekregen om te integreren en ik hoop dat jullie als ontwerpers, samen met de COA en gemeentes ervoor kunnen zorgen dat nieuwe Nederlanders ook deze kansen krijgen.”

Yerun Karabey, student Academie van Bouwkunst Groningen

Elchan Koelije, student Academie van Bouwkunst Groningen

“In 2000 kwam ik met mijn ouders en broer als politieke vluchtelingen naar Nederland. Na alle procedures zijn wij terecht gekomen in een asielzoekerscentrum in Groningen; een voormalig zusterhuis in een welvarende wijk. Wij kregen twee kamers, ieder van 9 m2 meter. Op iedere verdieping had je twee gezamenlijke keukens en sanitaire voorzieningen. Er was veel interactie met de buurt; we voelden ons deel uitmaken van de wijk. Ik weet nog dat twee senioren uit de straat mij hielpen met mijn huiswerk. Later zijn wij overgeplaatst naar een asielzoekerscentrum in Oude Pekela. Het centrum lag in een weiland net buiten de dorpsrand. Het terrein is rondom omsloten met een hek en een toegangspoort. We hadden meer ruimte, meer voorzieningen, maar de interactie met het dorp bleef uit. Het was soms zelfs onvriendelijk. Als ik hierop terug kijk, was ik veel gelukkiger met een kleine woonruimte, als ik maar deel uit mocht maken van een gemeenschap.”

Elchan Koelije, student Academie van Bouwkunst Groningen

Marcel van der Schuur, student Academie van Bouwkunst Groningen

“Mijn vrouw is in 1995 als politieke vluchteling op twaalfjarige leeftijd naar Nederland gekomen. Eerst naar Zevenaar om daar aan te melden, toen ‘s avonds met de bus naar Kampen. Hier heeft zij 3 maanden doorgebracht. Het opvangcentrum was een bungalowpark, hier deelden zij een bungalow met drie andere gezinnen. Ze herinnert zich vooral hoe leuk het was om buiten te spelen met andere kinderen van het opvangcentrum, maar contact met de buitenwereld was er niet. Doordat haar vader, al twee jaar eerder was gevlucht en een status had gekregen konden zij ook vrij snel met elkaar herenigd worden. Hij had een woning toegewezen gekregen in het dorp Zuidwolde, waar haar ouders nu nog steeds wonen. Van haar vader mocht het gezin alleen met Nederlanders om gaan, omdat hij vond dat ze goed Nederlands moesten leren. Met succes; zij controleert tegenwoordig mijn teksten op spellingsfouten.”

Marcel van der Schuur, student Academie van Bouwkunst Groningen

Interview: Tijmen Hordijk

Colofon

Prijsvraag

Initiatiefnemers: A Home away from Home is een initiatief van het COA in samenwerking met de Rijksbouwmeester. De open oproep wordt gehost via Nederlandwordtanders, platform voor ruimtelijke vernieuwing. De prijsvraag wordt uitgeschreven conform het Kompas bij Prijsvragen van Architectuur Lokaal.

Jury: Floris Alkemade (Rijksbouwmeester), **Carolien Schippers** (manager Huisvesting COA), **Jos Wiene** (voorzitter asielcommissie VNG en burgemeester van Katwijk), **Shyam Khandekar** (Stedenbouwkundige-Architect, hoofdredacteur My Liveable City), **Ferdows Kazemi** (auteur en columnist), **Adri Duivesteijn** (politicus), **Mick Eekhout** (emeritus hoogleraar productontwikkeling TU Delft) **Technische commissie: Marcel van Heck, Bart Erens** (ARBM), **Sacha Ponsen, Sander Veenstra** (COA), **Goof van Doormolen** (Vluchtelingenwerk NL), **Frank Huijben** (ABT), **Carolien Ligtenberg** (Bureau Zwirt) **Website: Maurits de Bruijn** (mauritsdebruijn.nl) **Huisstijl en logo: Rens Muis** (75B) **Ontwerp interface ahomeawayfromhome.nl: Carolien Ligtenberg** (Bureau Zwirt) **En verder in het bijzonder dank aan: Cilly Jansen, Bram van Leeuwen** (Architectuur Lokaal), **Jan Brouwer** (Brouwer Architect), **Jeroen Oomens** (Inbo), **Yerun Karabey, Elchan Koelije, Marcel van der Schuur, Tijmen Hordijk** (inzending Het Nieuwe Fundament), **Michel Scholte** (True Price), **Marloes Rodenburg, Erik Jan Rouwenhorst** (Twynstra Gudde), **Marte Kappert, Marc Balemans** (Marconia), **Elma Durmisevic** (4D Architects), **Christa van Vlodrop** (MCCLTWE), **Anne Luijten** (communicatie adviseur Rijksbouwmeester), **Caroline van Dullemen** (woordvoerder COA),

Projectteam: Rutger Oolbekkink (projectleider, Inbo), **Eelco van Dam** (COA), **Marcel van Heck** (ARBM), **Maaïke Stoop** (Inbo), **Rodina Fournell** (Buro Stek)

1. Rutger Oolbekkink – Inbo, projectleider
2. Eelco van Dam – COA
3. Marcel van Heck – Atelier Rijksbouwmeester
4. Maaïke Stoop – Inbo
5. Rodina Fournell – Buro Stek

Productie magazine

Vormgeving magazine: Ivo Schmetz (310k.nl) **Fotografie: Valerie Kuypers** (Valerie Kuypers Fotografie), **Rufus de Vries** (Rufus de Vries Fotografie) **Drukker magazine: Gewadrupe** (B) **Columnisten: Marco Florijn** (Platform Opnieuw Thuis), **Barbera Wolfenberger** (Dutch Creative Council) **Essay: Warna Oosterbaan** **Interview Floris Alkemade en Carolien Schippers: Yvon Mekkring** (Tekstief) **Redactie: Frank Dutman** (COA), **Rutger Oolbekkink** (Inbo), **Rodina Fournell** (Buro Stek), **Maaïke Stoop** (Inbo)

Meer informatie

www.nederlandwordtanders.nl/openoproep
www.ahomeawayfromhome.nl

Contact

openoproep@nederlandwordtanders.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd of openbaar gemaakt zonder vooraf schriftelijke toestemming van COA.

COA Centraal Orgaan opvang asielzoekers

**A
HOME
AWAY
FROM
HOME**